

vaní, požadující za 1 kg cukru 12 Kč, sváděli i majitele skutečných zásob cukru k tomu, by jeho prodejní cenu také zvýšili. Hledisko, nalézacím soudem takto zaujaté, dlužno schváliti. Odpovídáť pojmu pletich každé úmyslné jednání, které, hledíc k mimořádným poměrům, vyvolaným válkou, vybočuje z mezí řádného a solidního obchodování a je způsobilé stupňovati cenu předmětu potřeby. Čin je, jak tomu nasvědčuje znění zákonné definice, slova »kdo se do pletich pouští«, spáchán a dokonán již předsevzetím jednání pletichářského bez ohledu na to, zda dojde k realizaci právního jednání, zejména ke splnění závazků, z jednání takového snad vzcházejících. Nesejde tudíž s hlediska skutkové podstaty přečinu pletich na tom, zda v případech, kde pletichářské jednání oděno je ve formu smlouvy trhové, nebo právního jednání, trhově smlouvě podobného, smluvní strana, která běře na se závazek, dodati zboží, má vůbec možnost, závazku tomu dostáti. Tomu je tak zejména tehdy, jsou-li předmětem jednání věci zastupitelné. V tomto případě šlo o cukr, tedy o věc, která in genere existuje a existovala nesporně i v době jednání obžalovaných. Neměl-li obžalovaný M., jak rozsudek výslovně zjišťuje, cukru, když jej stěžovateli nabídl, a neměl-li snad ani možnosti, nabídku jeho dodání uskutečniti, nemění to ničehe na existenci nabídky samotné a na povaze dalšího jednání stěžovatelova, založeného na nabídce té, jako jednání pletichářského. Naopak lze vším právem říci, že mezi výstřelky nekalého obchodování, zájmům spotřebitelstva nejnebezpečnější a zvláštního zavržení hodné formy machinací pletichářských řaditi jest právě počínání těch, kdož z pohnutek čistě spekulacních neostýchali se mimořádných poměrů vyvolaných válkou, zejména nedostatku toho kterého druhu předmětu potřeby zneužívati v ten způsob, že se pouštěli do nezřídka čistě fiktivních obchodů zbožím, kterého nejen pohotově neměli, nýbrž které sobě za účelem splnění převzatého závazku opatřiti začasté ani opravdového úmyslu neměli. Neodnímá tudíž jednání stěžovatelovu povahy trestných pletich skutečnost, že, obžalovaný M. cukru vůbec neměl a jej nedodal. Neměl-li snad M. možnosti, cukr si opatřiti a jej stěžovateli dodati, nelze proto ještě o stěžovateli říci, že čin spáchal prostředky naprosto nezpůsobilými, a nelze označiti jeho jednání jako pouhý beztrestný pokus. Stačí, že jednal stěžovatel v přesvědčení, že cukr, který dle rozsudkového zjištění dále nabízel, mu obžalovaným M-em skutečně dodán bude. Rozhodným je dále i skutkový závěr rozsudkový, dle něhož jednání obžalovaných bylo způsobilým stupňovati cenu předmětu potřeby, totiž vyvolati vzestup ceny cukru.

Čís. 1318.

Zločin veřejného násilí dle §u 83 tr. zák.

Předmětem ochrany jest též držba nemovitostí veřejných. Osobou domácí jest i kostelník. Lhostejno, zda jest držba pořádná či nepořádná, pravá či nepravá, bezelstná či obmyslná.

(Rozh. ze dne 25. října 1923, Kr I 1169/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Chrudi-

mi ze dne 17. srpna 1922, pokud jim byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem veřejného násilí podle Šu 83 tr. zák., mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Ustanovení Šu 83 tr. zák. čelí proti svémocnému, s opomenutím vrchnosti podnikanému rušení cizí držby nemovitosti nebo práv na ni se vztahujících násilným vpádem, pokud se týče, jde-li o dům anebo příbytek, způsobem v druhé větě naznačeným. Po stránce subjektivní předpokládá tedy zločin Šu 83 tr. zák. pouze vědomí pachatelovo, že nemovitost, do které se vpadá nebo vtrhne, je v klidné držbě jiné osoby, a úmysl, přes tuto klidnou držbu cizí osvojití sobě výkon faktické moci, jejíž vykonávání držitel nemovitosti připustiti nechce (I. případ), pokud se týče vniknutí proti výslovné neb i jen předpokládané vůli držitele domu neb příbytku a nakládati po vniknutí s osobami nebo věcmi způsobem, s nímž držitel nesouhlasí (II. případ). Toto vědomí a tento úmysl jsou nalézacím soudem zjištěny, zejména výrokem o předchozí úmluvě a dohodě pachatelů, zabráti hřbitov, kostel a faru, o které jde. Ostatně nebylo stěžovateli před nalézacím soudem a není ani stížností popřeno, že hřbitov, kostel a fara byly až do vpádu obžalovaných ve výlučné držbě římsko-katolické církve, (jejího zástupce faráře O-a) a že se tento vůči stěžovatelům vpádu a ostatním činům stěžovatelů, jakož i zabírání nemovitostí opětně a rozhodně opřel. Z vědomí oné skutečnosti a z těchto projevů vůle držitelovy vyplývá úmyslnost vpádu obžalovaných a úmyslnost rušení držby. Popírá-li stížnost v předposledním odstavci úmyslné, násilné jednání obzvláště některých obžalovaných, odkazuje se toto tvrzení na to, co napadený rozsudek zjišťuje o činech jednotlivců, jakož i spolupachatelství všech pachatelů, a na zásadu, že každý z více spolupachatelů odpovídá za veškerý protizákonný výsledek bezprávné činnosti všech. Úmysl, zmocniti se násilným vpádem výlučné nebo společné držby nemovitostí, dosud výhradně římsko-katolickou církví držených, není vyloučen ani tím, co stížnost nazývá pravým a konečným úmyslem obžalovaných. Naopak účel, jež sledovalo svémocné jednání obžalovaných, totiž aby vzhledem k sychravému a zdraví věřících ohrožujícímu počasí mohly bohoslužby československé býti konány v kostele a nemusely, jako dosud, býti konány pod širým nebem, předpokládá přímo úmysl, uvázati se v držbu nebo spoludržbu kostela proti vůli a přes odpor římsko-katolické církve, která svým zástupcem farářem Václavem O-ou, projevila rozhodnou vůli, že nepřipustí užívání nebo spoluužívání dosud jí klidně a výhradně drženého kostela, hřbitova a fary pro účely církve československé. Předmětem ochrany Šu 83 tr. zák. je držba veškerých nemovitostí bez rozdílu, zda jsou veřejné či neveřejné. Skutečnost, že vstup na veřejné pozemky a do veřejných budov jest komukoliv volný, nezabavuje je ochrany proti svémocnému používání jich k účelům, které držitel jich připustiti nechce, (proti pokusům o takové užívání). Domy pak rozumí zde zákon jakákoliv stavení na rozdíl od pozemků nezastavených, a lidmi domácími všechny osoby, které se v domě zdržují s vědomím a svolením držitele domu, najmě osoby, které vykonávají v domě ty neb ony práce držitelem domu jim uložené. Jest tudíž v tomto smyslu domem i kostel a osobou domácí také kostelník, který

obstarává dle příkazu faráře, zástupce držitelky kostela i mimo dobu bohoslužeb různé úkony k zachování pořádku a čistoty v kostele nutné. Ostatně pořáduje nalézací soud právem i svémocně vniknutí do kostela, násilně vymožené, pojmu rušení míru pozemkového. S hlediska první věty §u 83 tr. zák. nezáleží však na tom, zda bylo pachateli vykonáno násilí na lidech domácích, nýbrž jedině na tom, zda byly vykonány, — lhostejno, zda na lidech domácích či jiných — v úmyslu, by se jimi pachatelé zmocnili držby pozemku nebo v ní se udrželi. Násilným jest jakékoliv násilí fyzické nebo psychické, tudíž i pouhé zlé nakládání, třebaže nenastaly následky, jaké předpokládá přestupek proti bezpečnosti těla. Zákon chrání klidnou držbu, nerozeznává, jaké jest povahy. Dle §u 329 oč. zák. není nikomu dovoleno, by svémocně rušil držbu, nechť je jakékoliv povahy. Nezahnal-li osobu, která se do držby kostela dostala bezprávně a svémocně vetřela, přiměřeným násilím ihned, než se držby uchopila (§ 344 obč. zák.) smí se vrácení věci domáhati výhradně žalobou u příslušného soudu (§ 346 obč. zák.) V souhlasu s těmito předpisy občanského práva nerozeznává ustanovení §u 83 tr. zák. zda je držba pořádná či bezprávná, pravá či nepravá, bezelstná či nepoctivá (obmyslná). Zákon vyhledává pouze, by tu byla držba osoby od pachatele různé a by tato držba byla klidná, t. j. aby jiná osoba než pachatelé vykonávala faktickou moc nad pozemkem, do něhož bylo vpadeno nebo nad budovou nebo místností, do níž bylo vniknuto, a v této moci se udržovala, odmítajíc jakékoliv zasáhnutí jiných osob do této sféry své moci. Že nemovitosti, o které jde, byly až do doby trestnýchčinů, tvořících základ rozsudku, v držení římsko-katolické církve, která v rozhodné době vykonávala držbu farářem O-ou, jest nalézacím soudem zjištěno, zejména výrokem, že kostel v R. vrátil se roku 1921 opět v držení církve římsko-katolické, v jejíž držbě jest doposud. Ostatně ani stížnost skutečnosti této cizí klidné držby nepopírá. Zákonné ochrany proti svémocnému rušení nepozbývá klidná držba ani v poměru k osobě, jež se opírá o právo silnější než jest držba. Výslovně prohlašuje poslední věta §u 83 tr. zák., že jest lhostejno, zda držba byla rušena, by se provedlo právo, na které si rušitelé činí nárok. Nezáleží na tom, zda vlastníkem kostela, farní budovy a hřbitova byla římsko-katolická církev, či zda jím byla farní osada, k níž obžalovaní příslušeli, a nezáleží rovněž na tom, zda římsko-katolická církev zmocnila se kostela a fary roku 1621 násilným způsobem, kterým činí její držbu nepoctivou a nepravou. Odčinění stavu, dle tvrzení stížnosti nezákonného, a restituce poměrů předbělohorských nemohly se státi svémocným vpádem příslušníků církve československé, nýbrž jedině vrchností, jejíž výroku bylo se této církvi dovolávati pořadem právním. Jelikož pak dosavadní výlučná držba církve římsko-katolické byla by rušena již pouhým spoluužíváním nemovitosti, o které jde, pro účely církve československé, nezáleží ani na tom, zda směřoval úmysl obžalovaných k tomu, by církev římsko-katolická byla úplně zbavena faktické možnosti užívání těchto nemovitostí, či zda chtěli se obžalovaní spokojiti s tím, aby těchto nemovitostí bylo oběma církvemi společně užíváno. Domnění obžalovaných, že mají jako příslušníci r-ské farnosti při nejmenším právo na spoluužívání fary i kostela jsou majetkem farní osady — která si faru před 25 lety na svůj náklad vystavěla, — protože se jich dále církev římsko-katolická zmoc-

nila násilně a drží jen nepoctivě a bezprávně, týká se otázky, zda smí klidnou cizí držbu rušití svémocně osoba, jež si činí právní nárok na nemovitost. Správně shledal nalézací soud v tomto domnění obžalovaných, které není než pohnutkou činu, omyl ohledně trestnosti jednání, který dle §u 3 tr. zák. nesproštuje zodpovědnosti, to tím méně, že poslední věta §u 83 tr. zák. označuje výslovně takovou pohnutkou svémocného jednání za bezvýznamnou.

Čís. 1319.

V tom, že na koleje dráhy byly sneseny klády, by zabráněno bylo odjezdu vlaku, dlužno spatřovati zločin veřejného násilí dle §u 83 tr. zák.

(Rozh. ze dne 26. října 1923, Kr II 314/22).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 12. ledna 1922, jímž bylo 56 obžalovaných sprostěno dle §u 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro zločin veřejného násilí dle §u 83 tr. zák. potud, že ohledně 7 obžalovaných napadený rozsudek zrušil a vrátil věc soudu první stolice, by ji znovu projednal a rozhodl; ohledně ostatních obžalovaných pak zmateční stížnost zavrhl.

D ů v o d y:

Odůvodněna jest stížnost, pokud vytýká, že rozsudek nesprávně použil zákona při řešení otázky, zda v činu sedmi obžalovaných jest skutková podstata trestného činu soudem stíhaného, totiž zločinu podle §u 83 první věta tr. zák. Rozsudek zjišťuje, že těchto sedm obžalovaných sneslo na koleje dráhy klády a na ně se posadili v úmyslu, znemožniti odjezd vlaku. Správně uvádí stížnost, že koleje dráhy nejsou místem, které by bylo obecně všude přístupno. Rozsudek shledává při řešení otázky viny dle §u 83 tr. zák. nedostatek objektivní i subjektivní skutkové podstaty tohoto zločinu. Ke skutkové podstatě zločinu dle §u 83 tr. zák. po stránce objektivní žádá rozsudek, by více osob vespolek zabralo nemovitost způsobem, který nedopouští žádné pochybnosti o tom, že osoby ty jsou odhodlány, použití násilí proti tomu, kdo by se pokusil jejich svémocnosti odpor klásti. S důvody, kterými rozsudek objektivní skutkovou podstatu uvedeného zločinu vylučuje, nelze souhlasiti. Násilnost vpádu nevyžaduje vždy, by stal se za skutečného přemожení překážek fysickou námahou; vpád jest i tehdy násilným, stal-li se takovou přemocí, že napadený nemohl pomýšletí na úspěšný fysický odpor a nezbyvá mu, než aby se podrobil vůli vpadnuvších a ustoupil přemoci. Nalézací soud zjistil, že nebyli to jen obžalovaní, po případě pouze 7 osob, s nimiž měl přednosta stanice co činiti, nýbrž že bylo přítomno asi 100 osob, o kterých nebylo jisto, jaké stanovisko zaujaly by k případnému užití násilí proti oněm sedmi dělníkům, zejména se zřetelem k jejich rozčilení nad tím, že nemohou pro změnu jízdního řádu použití vlaku, který by je včas dovezl na místo jejich zaměstnání. To, co rozsudek pro splnění podmínek skutkové podstaty pohřešuje, nebylo